

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«Клінічна медицина навколишнього середовища»

Матеріали II науково-практичної конференції з міжнародною участю
кафедри гігієни та екології
Харківського національного медичного університету

Харків, 22 травня 2026 року

Харків
ХНМУ
2026

УДК 613/614:616(082)

Затверджено Вченою радою ХНМУ.
Протокол №6 від 29.06.2026 р.

Редакційна колегія:

С. А. Усенко, О. І. Герасименко, О. С. Богачова, М. І. Мокрякова

«Клінічна медицина навколишнього середовища»: матеріали II наук.-
практ. конф. з міжнародною участю Харк. нац. мед. ун-ту. Харків: ХНМУ,
2026. 111 с.

К49 Матеріали конференції відображають широкий спектр сучасних проблем громадського здоров'я, клінічної і профілактичної медицини. У збірнику представлені результати наукових досліджень і практичних розробок з питань профілактики професійних і неінфекційних захворювань, здоров'язбережувальних технологій, психогігієни, гігієни харчування та санітарного забезпечення населення в умовах сучасних викликів.

УДК 613/614:616(082)

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

Зміст

<i>Gerasymenko Olga, Bohomaz Sofiia</i> THE GREEN PARADOX OF ECO-BAGS: A STUDY OF CONSUMER HABITS AND ENVIRONMENTAL FOOTPRINT	7
<i>Mishchenko Oleksandr, Mishchenko Maryna</i> MENTAL HYGIENE AND PREVENTION OF MENTAL DISORDERS IN CRISIS SITUATIONS AS A PUBLIC HEALTH PRIORITY	11
<i>Mulyk Pavlo Mykhailovych, Usenko Svitlana Heorhiivna</i> ECONOMIC INCENTIVES AND DIGITAL TOOLS IN THE SYSTEM OF PREVENTING NICOTINE ADDICTION AMONG ADOLESCENTS	13
<i>Orel Olha Volodymyrivna, Orel Marharyta Oleksiivna</i> PREVENTION OF STRESS AND ANXIETY DISORDERS IN THE POPULATION DURING WAR	16
<i>Serheta Ihor Volodymyrovych, Khrychikov Denys Oleksandrovich</i> PSYCHOHYGIENE AND ITS PLACE IN THE PREVENTION OF NON-INFECTIOUS DISEASES AND MENTAL DISORDERS IN CRISIS SITUATIONS	18
<i>Бабієнко Володимир Володимирович, Мокієнко Андрій Вікторович, Дубовик Сергій Леонідович, Рожнова Анастасія Михайлівна</i> КРЕМНІЙ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЖИТТЯ	21
<i>Бабієнко Володимир Володимирович, Мокієнко Андрій Вікторович, Дубовик Сергій Леонідович, Рожнова Анастасія Михайлівна</i> БЕЗПЕЧНІСТЬ РЕКРЕАЦІЙНИХ ВОД ЯК ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я ВІДПОЧИВАЮЧИХ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ	23
<i>Богачова Ольга Сергіївна</i> <i>Дугар Даніель Олексійович, Кизим Софія Євгенівна,</i>	25

БЕЗПЕЧНІСТЬ РЕКРЕАЦІЙНИХ ВОД ЯК ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я ВІДПОЧИВАЮЧИХ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ

*Бабієнко Володимир Володимирович, Мокієнко Андрій Вікторович,
Дубовик Сергій Леонідович, Рожнова Анастасія Михайлівна*

У монографії авторів «Еколого-гігієнічні основи безпеки рекреаційних вод» розглядаються керівні принципи безпечного рекреаційного водного середовища, деякі аспекти забруднення прибережних зон морів та океанів. Наведено детальний опис таласогенних інфекцій та захворювань, що виникають внаслідок забруднення води для купання та відпочинку. Приведено нормування якості рекреаційних вод. Наведено наукові засади рекреаційної екогігієни як основи безпечного використання рекреаційних вод.

Керівні принципи безпечного рекреаційного водного середовища призначені для використання як основа для розробки міжнародних та національних підходів (включаючи стандарти та нормативи) до контролю ризиків для здоров'я від небезпек, що можуть виникнути в рекреаційних водних середовищах, а також як основа для прийняття рішень на місцевому рівні.

Надана інформація загалом застосовується до будь-якої прибережної або прісноводної зони, де використовуються рекреаційні води. Бажані підходи, прийняті національними або місцевими органами влади для впровадження Керівних принципів, включаючи рекомендовані значення, можуть відрізнятися залежно від соціальних, культурних, екологічних та економічних характеристик, а також знань про шляхи впливу, характер та серйозність небезпек та ефективність заходів контролю.

Мікробне забруднення зон для купання з різних джерел, таких як стічні води, сільськогосподарські стоки та випадкові скиди з муніципальних каналізаційних джерел, становить серйозну загрозу для здоров'я населення.

Поточний стан справ демонструє тенденцію до розробки прогнозних моделей забруднення рекреаційних вод. Це вимагає посилення досліджень для оцінки ефективності та корисності більш просунутих підходів до прогнозного моделювання, таких як штучні нейронні мережі, байєсівські підходи та інші методи машинного навчання.

Огляд окремих аспектів біологічної та хімічної контамінації рекреаційних вод підкреслює необхідність визнання взаємозалежності здоров'я людини та океанів і докладання всіх зусиль для їх збереження.

Короткий огляд поточного стану численних зв'язків між океанами, діяльністю людини та здоров'ям людини, а також вивчення цих зв'язків підкреслює необхідність вивчення ризиків впливу ксенобіотиків, патогенів

та природних токсинів у прибережних водах, зокрема в епідеміологічному контексті.

Детальна оцінка таласогенних інфекцій та захворювань свідчить про дозозалежний зв'язок між шлунково-кишковими патологіями та якістю рекреаційних вод, залежно від рівня забруднення індикаторними бактеріями. У значній частині досліджень збільшення певних симптомів або симптомокомплексів суттєво пов'язане з кількістю фекальних індикаторних бактерій у рекреаційних водах. Шлунково-кишкові симптоми є найпоширенішими наслідками для здоров'я, а рівень симптомів зростає в молодших вікових групах.

Узагальнення літературних даних показує, що деградація морських екосистем підвищує ризик інфекційних таласогеній, збудники яких зустрічаються в широкому діапазоні таксономічних груп.

Аналіз літературних даних свідчить про нагальну необхідність вивчення проблеми таласогенних інфекцій в Україні.

Результати комплексних аналітичних та експериментальних досліджень ропи та пелоїдів (донних відкладень) Шаболатського (Будакського) лиману дозволили зробити узагальнення його еколого-гігієнічного стану як основи раціонального використання та розробити регламент еколого - гігієнічного моніторингу.

Представлені конкретні аспекти стандартизації якості рекреаційних вод в різних міжнародних документах та нормативних актах України свідчать про необхідність більш ретельного дотримання європейських вимог при розробці вітчизняних документів, регламентуючих якості рекреаційних вод.

Обґрунтовано необхідність розробки нового наукового напрямку «Рекреаційна екогігієна» на стику екологічної гігієни, екології, бальнеології та інших наук. Основні завдання цього наукового напрямку: вивчення джерел та рівнів антропогенного забруднення курортно-рекреаційних ресурсів; розробка та впровадження системи моніторингу забруднення курортно-рекреаційного середовища; вивчення впливу забруднення на лікувально-оздоровчий потенціал курортів та здоров'я відпочивальників і місцевого населення; еколого-гігієнічне нормування забруднюючих речовин у курортно-рекреаційних ресурсах, гігієнічне обґрунтування розвитку нових перспективних курортних зон; розробка програми заходів щодо мінімізації та запобігання забрудненню курортно-рекреаційного середовища.

Для досягнення міжвідомчої інтеграції наукової та практичної роботи в цій галузі та вирішення основних проблем захисту курортів та рекреаційних вод від забруднення необхідно створити міжвідомчий науково-практичний центр екогігієни курортів та рекреаційних зон.